

WAAROM HET EIFAAC-PLAN EEN DOODLOPENDE WEG IS

Aalscholvers als Zondebok

Stéphanie Palsma van Voorthuizen

In april 2025 presenteerde de European Inland Fisheries and Aquaculture Advisory Commission (EIFAAC) een conceptplan voor het op grote schaal doden van aalscholvers in Europa. Het plan beoogt jaarlijks 150.000 volwassen aalscholvers af te schieten en 50% van de eieren te vernietigen. Het doel daarvan is zeldzame vissoorten te beschermen en economische schade voor beroepsvissers en viskwekers te beperken. Deze voorstellen hebben geleid tot felle kritiek van natuurbeschermingsorganisaties en wetenschappers, die stellen dat het plan niet is gebaseerd op solide wetenschappelijk onderzoek en dat het de onderliggende oorzaken van de achteruitgang van visbestanden volkomen negeert.

Achtergrond van het EIFAAC-plan

Het EIFAAC-plan is een reactie op de zorgen, die er binnen de visserijsector leven, over de impact van aalscholvers op visbestanden en aquacultuur. Volgens het plan hebben de toenemende populaties van de aalscholver (*Phalacrocorax carbo*) geleid tot aanzienlijke verliezen in zowel binnenwateren als kustgebieden. Het plan stelt dat de huidige nationale maatregelen onvoldoende zijn gebleken en pleit daarom voor een gecoördineerde, pan-Europese aanpak.

De voorgestelde maatregelen omvatten:

- Jaarlijkse afschot van 150.000 volwassen aalscholvers.
- Oliën van 50% van de eieren om het broedsucces te verminderen.
- Monitoring van vispopulaties en aalscholvertallen.

Het plan benadrukt dat deze maatregelen nodig zijn om de biodiversiteit te behouden en de economische belangen van de visserijsector te beschermen.

Kritiek van natuurbeschermingsorganisaties

Natuurbeschermingsorganisaties, waaronder BirdLife International, hebben scherpe kritiek geuit op het EIFAAC-plan. Zij stellen dat het plan een gevaarlijk precedent schept voor het beheer van conflicten tussen mens en natuur. Volgens BirdLife zijn de voorgestelde maatregelen in strijd met de bestaande EU-wetgeving inzake milieubescherming en zouden ze de huidige juridische bescherming van aalschol-

vers onder de EU-vogelrichtlijn ondermijnen. BirdLife benadrukt dat de achteruitgang van visbestanden voornamelijk te wijten is aan menselijke activiteiten zoals overbevissing, habitatverlies, vervuiling en eutrofiëring. Het aanwijzen van aalscholvers als hoofdverantwoordelijken voor deze problemen wordt gezien als een afleidingsmanoeuvre die de echte oorzaken buiten beschouwing laat.

Wetenschappelijke bezwaren

Ook wetenschappers hebben hun bezorgdheid geuit over het gebrek aan wetenschappelijke onderbouwing van de voorgestelde maatregelen. Er is weinig empirisch bewijs dat aalscholvers een significante, negatieve impact hebben op vispopulaties, welke een degelijke omvangrijke doding rechtvaardigt. Aalscholvers zijn opportunistische eters die zich aanpassen aan de beschikbaarheid van vissoorten, waaronder ook invasieve soorten die mogelijk schadelijk zijn voor ecosystemen. In het plan wordt daar volledig aan voorbijgegaan. Het plan lijkt bovendien geen rekening te houden met de migratoire aard van aalscholvers. Dat betekent dat lokale populatiebeheersmaatregelen mogelijk weinig effect hebben op de algehele populatie, waarmee deze maatregelen zinloos zijn.

Alternatieve benaderingen

In plaats van grootschalige doding pleiten natuurbeschermingsorganisaties en sommige wetenschappers voor niet-dodelijke methoden om conflicten tussen aalscholvers en de visserijsector te beheersen. Deze omvatten:

Het plan om jaarlijks 150.000 aalscholvers te doden stuit op felle kritiek van natuurbeschermingsorganisaties. Foto Harm Niesen.

- Habitatbeheer om vispopulaties te ondersteunen,
- Gebruik van visvriendelijke barrières en afschrikmiddelen,
- Compensatieregelingen voor vissers die schade ondervinden.

Doden van beschermde aalscholvers is ecologisch gezien kortzichtig

Bovenstaande maatregelen richten zich op het aanpakken van de onderliggende oorzaken van vispopulatiedalingen en het bevorderen van co-existentie tussen mens en natuur.

Standpunt van De Faunabescherming

Voor De Faunabescherming is het plan van EIFAAC onaanvaardbaar. Het structureel doden van aalscholvers om commerciële visserijbelangen te beschermen is in strijd met het idee dat wilde dieren bestaansrecht hebben los van hun nut voor de mens. De aalscholver is een inheemse, wettelijk beschermde soort die zich na decennia van vervolging pas recentelijk enigszins heeft kunnen herstellen. Dat herstel nu teruggedraaien vanwege economische druk is ecologisch kortzichtig én moreel onverantwoord.

De Faunabescherming wijst erop dat het doden van aalscholvers niet alleen ineffectief is, maar ook een verkeerd signaal afgeeft: alsof biodiversiteitsverlies opgelost kan worden door soorten te bestrijden in plaats van ecosystemen te herstellen. Echte natuurbescherming vraagt om systeemverandering, niet om het offeren van roofvogels, marters of viseters zodra ze economisch “lastig” worden.

De oplossing ligt in een duurzaam visbeheer, verbetering van de waterkwaliteit en versterking van visbiotopen – niet in een kogel voor een beschermde vogel. Daarom roept De Faunabescherming beleidsmakers en burgers op dit plan te verwerpen en te kiezen voor een aanpak waarin ecologische integriteit vooropstaat.

Conclusie

Het EIFAAC-conceptplan voor het beheer van aalscholvers in Europa heeft geleid tot aanzienlijke controverse. Hoewel het plan bedoeld is om vispopulaties en de visserijsector te beschermen, wijzen critici op het gebrek aan wetenschappelijk bewijs en de mogelijke negatieve gevolgen voor de biodiversiteit en de naleving van milieuwetgeving. Er is een dringende behoefte aan een meer holistische en op wetenschap gebaseerde benadering, die zowel de ecologische als economische belangen in overweging neemt.

* voor bronnen zie faunabescherming.nl/argus2025-1/